

Ustavni sud Republike Hrvatske

Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme
jugoslavenske komunističke vladavine
(Narodne novine, broj 92/96)
Članak 54.

Zakon o ustanovama (Narodne novine, broj 76/93)
Članak 78.

Zakon o visokim učilištima (Narodne novine, broj 59/96
- pročišćeni tekst)
Članak 149.

IMOVINA KOJA JE TEMELJEM ZAKONA O USTANOVAMA POSTALA VLASNIŠTVO PRAVNE OSOBE IZ OBLASTI OBRAZOVANJA VRAĆA SE PRIJAŠNJEM VLASNIKU AKO NIJE U POSJEDU TE PRAVNE OSOBE ILI NE SLUŽI NJEZINOJ DJELATNOSTI, BEZ OBZIRA NA TO JE LI TA IMOVINA RANIJE STEČENA NAPLATNIM ILI BESPLATNIM PRAVNIM POSLOM.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, Us-3269/1999 od 17. veljače 2000.)

“Odredbom članka 54. stavka 1. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (Narodne novi-

ne br. 92/96) propisano je da se ne vraća u vlasništvo i posjed imovina pravnih osoba iz oblasti zdravstva, socijalne skrbi, odgoja, obrazovanja, kulture, zaštite kulturne i prirodne baštine, znanosti, energetike i vodoprivrede, športa i drugih javnih djelatnosti, koja je postala vlasništvo tih pravnih osoba na temelju posebnih propisa, a koja je na dan donošenja ovoga zakona u njihovu posjedu i služi za obavljanje njihove djelatnosti za koju su osnovane.

Iz podataka sveze spisa proizlazi da je predmet dijela zahtjeva zainteresirane osobe, o kojem je odlučeno djelomičnim rješenjem prvostupanjskog tijela od 30. lipnja 1998. godine, povrat vlasništva i posjeda stambene zgrade, popisni br. 1349, dvorišta, gospodarske zgrade i zida u Gradu Z., koje su u vlasništvu Stomatološkog fakulteta u Z. Dio pak predmetne ulične stambene zgrade na navedenoj adresi, koji se sastoji od pet poslovnih prostora, nije međutim, u posjedu Stomatološkog fakulteta, niti se u istom prostoru obavlja djelatnost za koju je taj fakultet osnovan, već se radi o poslovnim prostorima različitih namjena (zlatar, postolar, slastičarnica, i sl.) koje je Stomatološki fakultet dao u zakup prije 1996. godine.

Slijedom izloženog, u pravu je tuženo tijelo kada u obrazloženju osporenog rješenja navodi da u konkretnom slučaju nema mjesta primjeni članka 52. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, temeljem koje je doneseno prvostupanjsko rješenje, već se radi o stvari na koju se ima primijeniti isključivo odredba članka 54. stavka 1. citiranog zakona. Ovo iz razloga što je upravo odredbom članka 52. toga zakona propisano da postoje iznimke od pravila navedenog u toj odredbi, a ta je iznimka navedena u članku 54. istog zakona.

Kraj takvog stanja stvari prigovor tužitelja da je Stomatološki fakultet stekao pravo korištenja (sada vlasništva predmetnih nekretnina) temeljem naplatnog pravnog posla, a ne temeljem posebnih propisa, nije pravno odlučan, niti je od utjecaja na drukčije rješenje ove stvari. Naime, u konkretnom slučaju Stomatološki fakultet, kao društvena pravna osoba, sukladno članku 78. stavku 1. Zakona o ustanovama (Narodne novine br. 76/93), ex lege je postao javnom ustanovom, s

tim da se njegovim osnivačem smatra Republika Hrvatska. Odredbom pak članka 149. stavka 1. Zakona o visokim učilištima (Narodne novine br. 59/96 - pročišćeni tekst) propisano je da danom stupanja na snagu ovoga zakona Republika Hrvatska prenosi vlasništvo i osnivačka prava nad visokim učilištima iz članka 148. ovoga zakona na sveučilišta u čijem se sastavu nalaze, iz čega slijedi da je imovina Stomatološkog fakulteta postala njegovo vlasništvo tek temeljem tog propisa, kako to pravilno zaključuje i tuženo tijelo u osporenom rješenju.”

Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme
jugoslavenske komunističke vladavine
(Narodne novine, broj 92/96)
Članak 54.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti
(Narodne novine, broj 75/93, 11/94, 55/96)
Članak 180.

NE VRAĆA SE U VLASNIŠTVO POSLOVNI PROSTOR
ZDRAVSTVENE USTANOVE - LJEKARNICE KOJA JE
U SMISLU ČLANKA 180. STAVAK 2. ZAKONA O
ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI POSTALA SREDSTVO TE
ZDRAVSTVENE USTANOVE.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, Us-4081/1999
od 22. ožujka 2000.)

“Prema članku 54. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (Narodne novine, broj 92/96), ne vraća se u vlasništvo i posjed imovina pravnih osoba iz oblasti zdravstva, socijalne skrbi, odgoja, obrazovanja, kulture, zaštite kulturne i prirodne baštine, znanosti, energetike, vodoprivrede, športa i

drugih javnih djelatnosti koja je postala vlasništvo tih pravnih osoba na temelju posebnih propisa, koja je na dan donošenja ovoga zakona u njihovu posjedu i služi za obavljanje njihove djelatnosti za koju su osnovani.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka Vlada Republike Hrvatske može donijeti odluku kojom se prijašnjem vlasniku daje određena imovina iz stavka 1. ovoga članka, kad za to postoje osobito opravdani razlozi.

U primjeni ove odredbe u konkretnom slučaju Vlada Republike Hrvatske odlučivala je o tome da li će nekretnine - ljekarnicu "Z" u Z., koja je 1945. godine konfiscirana prijašnjem vlasniku, vratiti u vlasništvo tužiteljici.

Obrazlažući razlog nevraćanja tih nekretnina u naravi, Vlada Republike Hrvatske je utvrdila da su na temelju odredbe članka 180. stavka 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Narodne novine, broj 75/93, 11/94, 55/96) danom stupanja na snagu ovoga zakona (21. kolovoza 1993. godine) društvena sredstva na kojima su pravo raspolaganja imale zdravstvene ustanove iz članka 31. stavka 3. Zakona, među kojima i ljekarnice, postale sredstva te zdravstvene ustanove, koja preuzima sredstva, prava, obveze i djelatnike, a vlasnici zdravstvene ustanove postaju županije odnosno Grad Z.

Prema navedenom, citiranim je zakonom izvršena pretvorba vlasništva sredstava u društvenom vlasništvu kojima su raspolagale zdravstvene ustanove pa ta sredstva prelaze u vlasništvo zdravstvenih ustanova, a vlasnici tih ustanova, između ostalih i ljekarnica, postale su županije odnosno Grad Z.

Sukladno rečenom, u vrijeme donošenja Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (listopada 1996. godine) već je izvršena pretvorba imovine zdravstvenih ustanova, među inim i ljekarnica. Stoga je i u konkretnom slučaju ljekarnica u Z., koju je koristila zdravstvena ustanova Ljekarna "Z", postala nekretnina u vlasništvu te zdravstvene ustanove, a ta zdravstvena ustanova je postala vlasništvo Grada Z. Polazeći od navedenog,

Vlada Republike Hrvatske je odlučila da se ta nekretnina ne vraća u naravi jer da za to ne postoje osobito opravdani razlozi.

Tuženo tijelo je navelo da tužiteljica nije podnijela dokaz da ispunjava uvjet za ovlaštenika naknade, ali je ipak rješavalo o njezinom zahtjevu navodeći da će ovlaštenik naknade u svakom slučaju za predmetnu imovinu ostvariti pravo na naknadu.

Budući da je po ocjeni ovog suda tužiteljica učinila vjerojatnim svoj položaj ovlaštenika naknade dostavljajući zahtjev za povrat oduzete imovine koji je uputila Gradskom uredu za graditeljstvo, komunalne, stambene poslove, promet i veze Područnom uredu Z., tuženo tijelo je pravilno zaključilo da će tužiteljica ako dokaže svoj položaj ovlaštenika naknade u posebnom postupku moći ostvariti pravo na naknadu za oduzetu imovinu.”

**Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme
jugoslavenske komunističke vladavine
(Narodne novine, broj 92/96)**

**Zakon o općem upravnom postupku
(Narodne novine, broj 53/91.
Članak 54. stavak 2.**

OKOLNOST DA JE PODNOSITELJICA ZAHTJEVA ZA
VRAĆANJE IMOVINE UMRLA PRIJE ZAPRIMANJA
PRVOSTUPANJSKOG RJEŠENJA, KOJIM JE UDO-
VOLJENO NJEZINOM ZAHTJEVU ZA VRAĆANJE
ZEMLJIŠTA, NIJE OD UTJECAJA NA OCJENU ZAKO-
NITOSTI OSPORENOG RJEŠENJA, NITI NA DRUK-
ČIJE RJEŠENJE STVARI.

(Odluka Upravnog suda Republike Hrvatske, Us-2878/1999
od 7. prosinca 2000.)

“U postupku koji je prethodio prvostupanjskom rješenju, prvostupanjsko tijelo izvršilo je vrlo preciznu ocjenu svih provedenih dokaza te,

na temelju brižljive ocjene svakog posebno i svih dokaza zajedno, i po ocjeni ovog suda, osnovano izvelo zaključak da se predlagateljici, N. A., imaju vratiti u vlasništvo nekretnine izrijekom navedene u tome rješenju. Ovo stoga što iz podataka spisa, posebice rješenja Zavoda za urbanizam, građevinarstvo i komunalne poslove Općine S. od 8. veljače 1971. godine i zapisnika o očevidu obavljenom na samom mjestu 2. listopada 1997. godine, nedvojbeno proizlazi da je predmetno nacionalizirano neizgrađeno građevinsko zemljište oduzeto iz posjeda prijašnjeg vlasnika temeljem Zakona o uređenju i davanju na korištenje građevinskog zemljišta (Narodne novine, broj 20/69) te da ono nije privedeno namjeni zbog koje je oduzeto, jer u naravi predstavlja livadu.

Okolnost, pak, da je podnositeljica zahtjeva, N. A., umrla 30. siječnja 1998. godine, dakle prije zaprimanja prvostupanjskog rješenja od 22. listopada 1997. godine, kojim je udovoljeno njezinom zahtjevu za vraćanje predmetnog zemljišta, nije od utjecaja na ocjenu zakonitosti osporenog rješenja, niti na drukčije rješenje ove stvari, kako to pravilno zaključuje i tuženo tijelo u osporenom rješenju.

Naime, iako rješenje može proizvoditi pravne posljedice tek od dana dostave stranci, smatra se da je rješenje doneseno danom koji je označen u tom rješenju. Stoga se i pravilnost i zakonitost takvog rješenja ocjenjuje po propisima koji su bili na snazi u vrijeme njegova donošenja, odnosno prema činjeničnom stanju koje je postojalo u vrijeme njegova donošenja.

Odredbom, pak, članka 54. stavka 2. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91) propisano je, među inim, da ako u tijeku postupka nastupi smrt stranke, postupak se može obustaviti ili nastaviti ovisno o prirodi upravne stvari koja je predmet postupka.

To znači da je odluka o obustavi ili nastavku postupka u ovisnosti o tome radi li se o upravnoj stvari koja je vezana isključivo na osobu stranke koja je zahtjev podnijela ili o takvoj čije rješenje može imati posljedice i na prava pravnih sljednika, koji mogu ostvariti prava umrle stranke. U prvom slučaju postupak se ima obustaviti, a kad se radi o

drugom slučaju, nadležno tijelo dužno je zatražiti izjavu od pravnih sljednika o tomu da li zahtijevaju nastavak postupka, nakon čega će, u ovisnosti o danj izjavi, započeti postupak obustaviti ili nastaviti.

Stoga Sud nalazi da se u konkretnom slučaju radi o pravu koje je ostvarila umrla osoba, koje ulazi u ostavinsku masu, iz čega slijedi da se u ovom slučaju radi o pravu koje je prenosivo i na druge osobe. Iz tog razloga zakonski nasljednici, ovdje zainteresirana osoba, ima pravo na nastavak ovog postupka do njegova pravomoćnog okončanja.”

*Privedila: Mira Štern**

*Mira Štern, diplomirana pravica, sutkinja Upravnog suda Republike Hrvatske